

Η σημασία της τήρησης της Νομοθεσίας για το Κάπνισμα ως πολιτική πρόληψης

Δρ. Χρυσάνθος Γεωργίου, Πρόεδρος Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου ΑΑΕΚ

Μάιος 2020

Η Σύμβαση-Πλαίσιο για τον Έλεγχο του καπνίσματος, γνωστή διεθνώς ως [Framework Convention for Tobacco Control \(F.C.T.C.\)](#), αποτελεί την πρώτη συνθήκη διαπραγματεύσεων υπό την αιγίδα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας ΠΟΥ και τον σοβαρότερο γνώμονα μέσα από τον οποίο η Παγκόσμια Κοινότητα επιχειρεί την επίλυση του προβλήματος. Μέχρι σήμερα την συγκεκριμένη Σύμβαση την έχουν υπογράψει 168 κράτη ανάμεσα σε αυτά και η Κύπρος. Η Σύμβαση υιοθετήθηκε ομόφωνα από τα κράτη μέλη του ΠΟΥ στην Παγκόσμια Συνέλευση Υγείας τον Μάιο του 2003. Η Ευρωπαϊκή κοινότητα και όλα τα κράτη – μέλη υπέγραψαν τη σύμβαση στις 16 Ιουνίου 2003, ενώ το Φεβρουάριο του 2005 τέθηκε σε εφαρμογή.

Στην Ευρώπη:

Όλες οι χώρες της ΕΕ έχουν θεσπίσει μέτρα για την προστασία των πολιτών από την έκθεση στον καπνό του τσιγάρου, αλλά τα εθνικά μέτρα διαφέρουν σημαντικά ως προς το εύρος και το πεδίο εφαρμογής τους. Οι πολύπλοκοι νόμοι (που για παράδειγμα μπορεί να περιλαμβάνουν πολλές εξαιρέσεις) αποδεικνύονται ιδιαίτερα δύσκολοι στην επιβολή τους, σε ορισμένες χώρες της ΕΕ, γεγονός που καθιστά την επιβολή της νομοθεσίας προβληματική.

Το Βέλγιο, η Ισπανία και η Πολωνία είναι παραδείγματα κρατών όπου η θέσπιση ολοκληρωμένης νομοθεσίας οδήγησε σε αισθητή μείωση της έκθεσης στον καπνό τσιγάρου εντός μικρού διαστήματος.

Τα πραγματικά ποσοστά έκθεσης στον καπνό, των πολιτών της ΕΕ που επισκέπτονται εστιατόρια και μπαρ αξιολογούνται επίσης στο πλαίσιο του Ευρωβαρόμετρου. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία (2017), το πραγματικό ποσοστό έκθεσης στον καπνό σε μπαρ και νυχτερινά κέντρα μειώθηκε στο 20 % σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, (από 46 % το 2009 σε 28% το 2012) και σε εστιατόρια μειώθηκε (από το 31% το 2009, 14% το 2012) στο 9 %.

Οι επιπτώσεις της αντικαπνιστικής νομοθεσίας στην υγεία, είναι άμεσες και περιλαμβάνουν μείωση των καρδιακών προσβολών καθώς και βελτίωση της αναπνευστικής υγείας, ενώ ο οικονομικός αντίκτυπος της αντικαπνιστικής νομοθεσίας είναι σίγουρα θετικός.

Κυπριακή πραγματικότητα:

Με βάση πρόσφατα στοιχεία της [Παγκύπριας Έρευνας Γενικού Πληθυσμού \(ΑΑΕΚ, 2019\)](#), το 54.8% του πληθυσμού ανέφερε ότι έχει καπνίσει τσιγάρα, πούρα ή πίπα. Από το πιο πάνω ποσοστό, φαίνεται να υπάρχει επικράτηση στους άνδρες (70.5% έναντι 40% στις γυναίκες), ηλικίας 25 - 34 ετών, δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που διαμένουν σε αστική περιοχή. Επιπρόσθετα, το 10.8% του πληθυσμού που έχει καπνίσει έστω μία φορά είχε την πρώτη του

εμπειρία με το κάπνισμα πριν κλείσει 15 χρονών, ενώ μεταξύ των ηλικιών 15-17 είχε την πρώτη του εμπειρία με το κάπνισμα το 35.2% και μεταξύ των ηλικιών 18-24 το 45.7%.

Παρόλο που η σχετική νομοθεσία για τον έλεγχο του καπνίσματος στην Κύπρο Περι Προστασίας της Υγείας Έλεγχος του καπνίσματος Νόμος (Ν.24(1)/2017) είναι εναρμονισμένη με τη Σύμβαση Πλαίσιο, το κυριότερο πρόβλημα που παρατηρείται είναι η αδυναμία της πλήρους εφαρμογής της νομοθεσίας. Για παράδειγμα, τα σημεία της νομοθεσίας που περιλαμβάνουν την απαγόρευση του καπνίσματος σε δημόσιους χώρους και στους χώρους αναψυχής, την ανάπτυξη πολιτικής για την αποφυγή του παθητικού καπνίσματος στο χώρο εργασίας παρουσιάζουν προβλήματα στην εφαρμογή τους. Εμφανής είναι και η αδυναμία των υπηρεσιών οι οποίες εντέλλονται να εφαρμόσουν το νόμο, να τον εφαρμόσουν σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Η παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας καθώς και η ανάπτυξη και ενίσχυση μηχανισμών ελέγχου για την εφαρμογή της, αποτελεί ευθύνη της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου ΑΑΕΚ. Παραμένει συλλογική η ευθύνη των αρμόδιων Υπουργείων και της κοινωνίας ευρύτερα για την πιστή εφαρμογή της νομοθεσίας, αλλά και την διαμόρφωση παιδείας ενάντια στο κάπνισμα.

Η Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου ΑΑΕΚ, ως ο ανώτατος συντονιστικός φορέας της χώρας μας στον τομέα των νόμιμων και παράνομων ουσιών εξάρτησης και της παθολογικής ενασχόλησης με τα τυχερά παιχνίδια, λαμβάνοντας υπόψη τις σοβαρές βλάβες που προκαλεί το κάπνισμα στον οργανισμό, αλλά και στους γύρω μας, καλεί όλους τους αρμοδίους να συνταχθούν μαζί της στην προσπάθεια που καταβάλλει για ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από τον καπνό. Η αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας θα αποτελέσει τη βάση για διασφάλιση του δικαιώματος στην υγεία!

Η ΑΑΕΚ, στην προσπάθεια της για έλεγχο και μείωση του καπνίσματος, ενώνει δυνάμεις με άλλους φορείς και συγκεκριμένα με το Ερευνητικό Εργαστήριο George D. Behrakis, της Ελληνικής Αντικαρκινικής Εταιρείας και του Ινστιτούτου Δημόσιας Υγείας του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδας και εφαρμόζει την εκστρατεία SMOKE FREE CYPRUS, για ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από καπνό, είτε αφορά στο περιβάλλον του σχολείου, του Πανεπιστημίου, ή του νοσοκομείου.

Γιατί το να αναπνέουμε καθαρό αέρα απαλλαγμένο από καπνό, είναι δικαίωμα όλων μας!

Πηγές:

European Commission: Smoke free Environments: https://ec.europa.eu/health/tobacco/smoke-free_environments_en

WHO: WHO Framework Convention on Tobacco Control FCTC: https://www.who.int/fctc/text_download/en/

Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου ΑΑΕΚ, (2019): [Παγκύπρια Έρευνα Επικράτησης της Χρήσης στο Γενικό Πληθυσμό](#)